

ὁ μύλος, τό μήλο καί ἡ μιλιὰ

Ἄρης Στουγιαννίδης

ΥΠΟΓΛΩΣΣΙΟ #86 ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ, ΣΧΟΛΙΑ,
ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ, ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ ΚΑΙ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΜΕΡΙΚΕΣ ΟΜΟΗΧΕΣ
ΑΛΛΑ ΟΧΙ ΚΑΙ ΣΥΝΩΝΥΜΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τρείς λέξεις που μοιάζουν ήχητικά χωρίς να είναι απόλυτως ομόηχες καί που είναι απόλυτως διαφορετικές μεταξύ τους.

Για την κάθε μια υπάρχουν πολλά να πούμε.

Μύλος

Ο μύλος είναι ένα από τα πιο παλαιά εργαλεία του ανθρώπου, γιατί και τα πρώτα φαγητά του είχαν το αλεύρι σαν κύριο συστατικό. Το αλεύρι είναι το σιτάρι που πέρασε από το μύλο και έγινε σκόνη. Το σιτάρι παρέμεινε το ίδιο από γενέσεως κόσμου. Ο μύλος όμως άλλαξε πολλές μορφές.

Μύλος στα αρχαία Ελληνικά λέγονταν και η μυλόπετρα.

Ετυμολογία

Ο Μύλης (γεν . Μύλητος) ήταν μυθικός βασιλιάς της Λακωνίας. Ήταν γιος του Λέλεγα και τον διαδέχτηκε στον θρόνο ως ήταν ο δεύτερος μυθικός βασιλιάς της Λακωνίας. Είχε έναν αδελφό, τον Πολυκάονα, ο οποίος παντρεύτηκε την Μεσσήνη και με την προτροπή της έγινε βασιλιάς στη Μεσσηνία. Γιος του ήταν ο Ευρώτας, ο οποίος και τον διαδέχτηκε. Ο γιός του Ευρώτας απέκτησε κόρη την Σπάρτη η οποία έδωσε το όνομά της στην πόλη και παντρεύτηκε τον Λακεδαίμονα.

Σύμφωνα με τη μυθολογία ο Μύλης ανακάλυψε τη μυλόπετρα, που χρησιμοποιείται για την άλεση σιτηρών, και ονομάστηκε έτσι από το όνομά του.

Στα λατινικά ο μυλος λεγεται **molina, molinum** , στα Ιταλικά **molino** αλλά ο μυλωνας λεγεται **mugnaio** (προφερεται μουναιιο,νε το συμπάθειο) , στα Αγγλικά **mill, millstone** η μυλοπετρα. Στα Γαλλικά **moulin** ο μυλωνας = **meunier**.

Ο πρόγονος του μύλου

Ήταν το γουδί το αρχαίο **ιγδίον** ή **όλμος** . Γεννήθηκε από πιο πρωτόγονο πρόγονο: μέσα σε μια βαθουλωτή πέτρα έβαζαν το σιτάρι και το κοπανούσαν με μια άλλη. Σιγά σιγά διαμορφώθηκε το πέτρινο γουδί. Χωρούσε περισσότερο σιτάρι και κοπανίζονταν καλά. Άρχισαν να χρησιμοποιούν και ειδικό εργαλείο για το κτύπημα τότε το έλεγαν **ύπερο** (ο ύπερος), το **γουδοχέρι**¹. Σήμερα το λέμε **κόπανο**. Αν πούμε όμως κάποιον άνθρωπο **κόπανο** θα θυμώσει γιατί σημαίνει ότι είναι **βλάκας**. Ο **υποκόπανος** δεν είναι λιγότερο βλάκας είναι το κοντάκι του τυφεκίου.

Το κοπανισμα στο γουδί είναι μονοτονο και επαναλαμβανομενο. ΦΡ. *Τι μου κοπανας εδώ περα* (τι μου επαναλαμβάνεις συνεχως). Και για καποιον που επιμένει λέμε: *αυτος 'το γουδί το γουδοχέρι*'.

Ο πατέρας του μύλου

Παρουσιάστηκε ανάγκη να παράγεται μαζικά σιτάρι και σε μεγαλύτερες ποσότητες. Η Ανάγκη επιστράτευσε την Εφευρετικότητα . Το τρίψιμο αντικατέστησε το κοπάνισμα και εγενήθη ο χειρόμυλος: ένα μηχανήμα που επέζησε επί χιλιετηρίδες χωρίς να αλλάξει σχήμα . Διαδόθηκε σε όλα τα μέρη του κόσμου.

Μεγάλος μύλος

Οι ανάγκες σε σιτάρι μεγάλωσαν , το βιοτικό επίπεδο βελτιώθηκε αλλά και οι δουλειές ήταν περισσότερες. Ο χειρόμυλος ενώ παρέμεινε πιστός στις αρχές του , μεγάλωσε και άρχισε να περιστρέφεται από ανθρώπους (δούλους βεβαίως) και αργότερα από ζώα. Κάλυπτε ανάγκες περισσότερων οικογενειών ίσως και ενός ολοκλήρου χωριού. Ήταν θορυβωδέστερος (παρ1) και κέντρο ανόητων συζητήσεων των αναμενόντων να αλέσουν (φρ1).

Από περιφρόνηση στο ταπεινό γαϊδουράκι δεν τους ονόμαζαν γαϊδουρόμυλους, αργότερα όμως όταν τα υποζύγια αντικαταστάθηκαν από άλλες δυνάμεις κινήσεως αρχίσαμε να έχουμε **νερόμυλους** και **ανεμόμυλους**. Επ' έσχατων έγινε τελείως εκβιομηχανισμένη η παραγωγή αλεύρων και έχουμε του **κυλινδρόμυλους** κινούμενους με ντηζελομηχανές.

Εικόνες

Εικόνα 1 ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟ ΓΟΥΔΙ

Εικόνα 2 ΟΛΜΟΣ ή ΙΓΔΙΟΝ

Εικόνα 3 ΜΠΡΟΥΤΖΙΝΟ ΓΟΥΔΙ ΤΟΥ 1904

Εικόνα 4 ΞΥΛΙΝΟ ΓΟΥΔΙ ΣΚΟΡΔΑΛΙΑΣ

Εικόνα 5 ΧΕΙΡΟΜΥΛΟΣ

Εικόνα 6 ΟΝΟΜΥΛΟΣ

Εικόνα 7 ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ

Εικόνα 8 ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ

Εικόνα 9 ΜΥΛΟΙ ΓΙΑ ΚΑΦΕ Η ΠΙΠΕΡΙ

Εικόνα 1Α ΔΟΥΛΟΚΙΝΗΤΟΣ ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΟΣ

Εικόνα 2Α ΔΟΥΛΟΚΙΝΗΤΟΣ ΜΥΛΟΣ ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟΥ

ΦΡΑΣΕΙΣ

Έγινε μύλος

Ο μύλος είναι χαρακτηριστικό δείγμα χώρου θορύβου και διενέξεων.

Αυτά να τα λές εκεί που γυρνάει ο μύλος

Αυτα που λες είναι αντυποστατα, καλυτερα να τα λές εκει που γυρνάει ο μύλος, οπου δεν θα σε ακουει κανενας.

Πβλ. αναλογη: **αυτά είναι για του Σκορδά το Χανι**. Του Σκορδά το Χανι ήταν στέκι κυνηγων οπου λεγονταν τα μεγαλύτερα ψέματα (κυνηγοι βλέπεις).

Φράσεις -Παροιμιες

Μύλος

αλέθει ο μύλος του,

τρώνει και χωνεύει καλά

ο καλός ο μύλος ό,τι βρίσκει αλέθει

για δυνατό στομάχι

κουβαλώ νερό στο μύλο κάποιου,

με τα λόγια ή τις πράξεις μου ενισχύω τις απόψεις ή τις πράξεις κάποιου, συνήθως χωρίς να έχω αυτή την πρόθεση, αλλά από κακή εκτίμηση της πραγματικότητας

αλέθει καλά ο μύλος μου,

έχω γερά δόντια ή γερό στομάχι και μπορώ να χωνέψω ό,τι φάω

δίχως νερό μύλος δεν αλέθει,

χωρίς τα αναγκαία εφόδια, την κινητήρια δύναμη δεν επιτυγχάνεται τίποτε

γίνεται μύλος,

δημιουργείται μεγάλη αναταραχή, γίνεται μπερδεμα. Από καβγαδες που γινονταν πολύ συχνα στο μυλο για θεματα προτεραιοτητας, για κλεψιμο στο ζυγι, ακομα και για θεματα [ορθογραφιας](#).

Το αλεσμα ηταν επιπονο και αφορμη καβγαδων και αγχους, γι' αυτο υπηρχε και παροιμια:

«Όπου 'χει αλέσει χαίρεται, π' αλέθει τραγουδάει,

κι όπου ν' αλέσει καρτερεί του κώλου του τραβάει»

που αναφέρεται στην ικανοποίηση αυτού που ολοκλήρωσε ένα δύσκολο και επίπονο έργο, στη χαρά αυτού που έχει προχωρήσει στην εκτέλεση του έργου και, τέλος, στο αγχος και στην αγωνία αυτού που δεν το έχει ακόμα αρχίσει.

Άλλου χτυπάει το νερο κι 'άλλου βροντάει ο μύλος

Παραπλανητικα φαινομενα ^{241.377}

Απ' ακοής βροντασει ο μυλος

Ο μυλος εργαζεται γιατι οι ανθρωποι τον ακουν που γυριζει και τρεχουν να αλεσουν . Η φημη (και η διαφημηση) εχουν μεγαλη αξια. ^{241.421,}

Ας αλεθει ο μυλος και ας μουκκριζει ο χοιρος

Ο μύλος να γυρίζει κι ο σκυλος ας γανγίζει

Να εκμεταλλευεσθε την ευκαιρια και αδιαφορειτε για τα σχόλια. ^{241.445,2412.446},

Δέσποτα του Δαμαλά,
δίχως νου, δίχως μυαλά"
Τα μικρά δεν ήθελες,
τα μεγάλα γύρευες.
Κούνα, γεροδιάβολε,
το βρωμαραπόπουλο,
καΐ γύρνα το χειρόμυλο.

(Κρήτης)

Η ζυμώτρια επαινώταν και ο μύλος εκαυχώταν
Εκμετάλλευση ξενων επιτυχιων από άλλους με μηδαμινή συμμετοχή.^{241.628.}

Με το δικό του το σακί πάει καθείς στο μύλο
Προετοιμάσου και βασίσου στα δικά σου μέσα^{241.754.}

Πολλή βουή στο μύλο μας και το αλεύρι λίγο
Πολύς θόρυβος για το τίποτε.
Ωδινεν Όρος και έτεκε μυν
parturiunt montes--nascitur ridiculus mus (Η ίδια Λατινική)^{241.904.}

Όπου κι αν πάει τ' αλεσμα ο μύλος θα τ' αλεσει
Η δουλειά θα γίνει ούτως ή άλλως^{241.1389}

86.

Ἄν λαλήῃς καὶ δὲν σ' ἀκοῦνε, τάξε πῶς 'ς τὸν μῦλον εἶσαι.
Πρὸς τοὺς συμβουλευόντας καὶ προτρέποντας ἀνθρώπους φλυάρονς καὶ ἀ-
νοήτους· ὁμοίᾳ τῇ,
Αἰγιαλῶ λαλεῖς—ἀνέμῳ διαλέγῃ.

9158

μυλωνάς (ο), μυλωνού (η), ουσ.

Κάθε χωριό είχε το μυλωνά του όπως τον ράφτη, τον σιδερά, τον παπά του. Έτσι ο καθένας από αυτούς ήταν μοναδικός και έτσι δημιουργήθηκαν τα επαγγελματικά επώνυμα. (Μυλωνάς, Ράφτης, Χαλκιάς, Πάπας). Ο Γάλλος Meunier , ο Du Moulin , ο Sig. Mugnaio, Ammiraglio Molin, Mr. Mills, Her. Muller ήταν ολοι τους μυλωνάδες. Σ' αυτούς ας περιλάβουμε και τους εξελληνισθέντες Δημουλάς, Δαμαλάς, Μολίν, Μυλλέρος κλπ.

θεωρία επισκόπου και καρδιά μυλωνά (παρ.),
για κάποιον ή για κάτι που φαίνεται καλό, στην ουσία όμως δεν αξίζει τίποτε ·^{241.659.}

όλοι κλαιν τον πόνο τους κι ο μυλωνάς τ' αυλάκι (παρ.),
γιατί αυτό κυρίως τον ενδιαφέρει ·

από μυλωνάς δεσπότης,

από μυλωνάς [έγινε] δεσπότης
για όσους προάγονται ξαφνικά και χωρίς να το αξίζουν ·
ανάλογες αρχαίες: απ' όνων εις ίππους, από **κωπης** εις βήμα
Αντίθετη: από δήμαρχος κλητήρας^{241.274.}

Των μυλωνάδων τα παιδιά πεθαίνουν απ τη δίψα
Το νερό άφθονο, η δουλειά πολλή, αδιαφορούμε για τα παιδιά.^{241.1545}

είν' ο καημός της μυλωνούς να βάνει ρούχο μαύρο (παρ.),
για να εκφραστεί η ανυπομονησία που αισθάνεται κάποιος από τις συνθήκες ή τους περιορισμούς του επαγγέλματος του ·

(βάζει) και η μυλωνού τον άντρα της με τουςπραματευτάδες (παρ.),
γι' αυτούς που θέλουν να φανούν ανώτεροι από ό,τι είναι στην πραγματικότητα.^{241.717}

Άπό κώλο μυλωνούς ζητάς όρθογραφία;

Ή μυλωνού εΐχε καθήσει σέ ένα άλευρωμένο πάγκο. Ο κώλος της άφησε ένα ίχνος που κατ' άλλους έμοιαζε με ω-μέγα και κατ' άλλους με ο-μικρόν.

Το νοημα της φρασης είναι: «δεν πρεπει να εχουμε υψηλές απαιτησεις από ανειδικευτους» ^{241.1655}

Αναφορές

καί ός άν σκανδαλίση ένα τών μικρών τούτων τών πιστευόντων είς έμέ, καλόν έστιν αύτῶ μάλλον εί περίκειται λίθος μυλικός περι τόν τράχηλον αύτοῦ καί βέβληται είς τήν θάλασσαν.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ 9:42

Λίθος μυλικός =μυλόπετρα.

Ός δ' άν σκανδαλίση ένα τών μικρών τούτων τών πιστευόντων είς έμέ, συμφέρει αύτῶ ίνα κρεμασθῆ μύλος όνικός είς τόν τράχηλον αύτοῦ καί καταποντισθῆ έν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ 18:6

Μύλος ονικός = μυλόπετρα που γυρίζει το γαϊδούρι.

Οι **μύλοι** (ονομαστική πληθυντικού του μύλος) ηχεί όμοια με την αρχαία **μύλη**. **μύλη**[ϋ], ή, Λατ. **mola**. I. μύλος, χειρόμυλος, που τον περιέστρεφαν γυναίκες, σε Ομήρ. Οδ. II. η κάτω, η χαμηλή μυλόπετρα, σε Αριστοφ. η από πάνω ονομαζόταν **όνος**, στον ίδ.

*Άλει μύλα άλει
καί γάρ Πιττακός άλει
μεγάλας Μιτυλάνας βασιλεύων.*

Anthologia lyrica continens Theognim, Babrium, Anacreontea, σελ. 538

Αλεθε μυλε αλεθε γιατι [ακόμη] και ο Πιττακος αλεθει [αν και] είναι ο βασιλιας της τρανης Μιτυλήνης. Ο Πιττακος, εκ των 7 σοφων και τυραννος της Μιτυληνης, αλεθε μονος του τι σιταρι στο χερομυλο για να ετοιμασει το φαγητο του. Οι σημερινοι τυραανοι βγαζουν πολυ πιο ακοπα το φαι τους.

Μιλῶ

Σημασία

Από το αρχαίο ρήμα **ομιλώ** που σημαίνει συμμετέχω σε όμιλο , σε κοινωνική συγκέντρωση και κατ' επέκταση λέγω, μιλάω.

Ανάλογη σημασία απέκτησε το ρήμα αγορεύω =συμμετέχω στην Αγορά , κατ επέκταση ρητορεύω.

Ετυμολογία

από το **ὄμός**, ή, όν, (κοινός, συνυπάρχων) +**ἴλη** (έφιππη μονάδα) = όμιλος παράγει το ομιλώ και με απαλοιφή του ο-μικρόν έγινε «μιλώ»

πβλ. ομογενής, ομοεθνής, ομοειδής, ομόθυμος

Ομώχηα

Η άένικο της προστακτικής του μιλώ ηχεί όμοια μα τον πληθυντικό του μήλου. Μίλα και μήλα. ΦΡ. «**μίλα μου για μήλα**»

Συνώνυμα

- λέγω
- αποκρίνομαι
- κρένω (δημοτ)
- κρίνω
- απολογούμαι
- απαντώ
- υπολαμβάνω

Παράγωγα

ομιλία

συνουσία σεξουαλική συνεύρεση, *εξ όμιλίην φοιτᾶν* Ηροδοτ.1.182

μιλιά (ομιλία)

- η ικανότητα εκφοράς λέξεων και νοημάτων δια του στόματος των χειλιών και της γλώσσας.
Αυτός που χάνει αυτήν την ικανότητα λέγεται άλαλος
Όχι όμως η διδαχή, ο λόγος, ή ή αγόρευση
- διδαχή, πχ. Η επί του Όρους Ομιλία.
- δημόσιος λόγος,
- αγόρευση
- μιλημένος
αυτός που συμμετέχει σε κάποια παλιανθρωπία είτε ενεργώντας είτε αδρανώντας

Φράσεις - Παροιμίες

μιλιά

στόμα έχει και μιλιά δε έχει,

είναι πολύ λιγόλογος αλλά και εχέμυθος

χάνω τη μιλιά μου

παύω να έχω την ικανότητα ομιλίας ή μένω άναυδος, δεν μπορώ να αντιδράσω από έκπληξη, φόβο κ.λπ. ·

μιλιά!

με αυστηρό τρόπο προς κάποιον για να σωπάσει

Συνώνυμα σκασμός, σιωπή, σους, τσιμουδιά, ούτε κιχ.

μιλώ,

λαλώ

συνώνυμο του μιλώ < αρχ. Λαλέω .
Επιζει ως σημερα στο Κυπριακο ιδιωμα . πχ. και 'πολογαται ο
Διγενης και λει και λαλει του.

παγά λαλέουσα

*Είπατε τω βασιλεί χαμαί πέσε δαίδαλος αυλά. Ουκέτι Φοίβος έχει
καλύβην, ου μάντιδα δάφνην, ου παγάν λαλέουσαν, απέσβετο και
λάλον ύδωρ.*

Πείτε στον Βασιλιά πως κατάχαμα έπεσε ο έντεχνος αυλός, ο Φοίβος δεν έχει πια κατοικία, ούτε δάφνη μαντική, ούτε πηγή ομιλούσα. Γιατί χάθηκε και το νερό που μιλούσε.

Ο τελευταίος «χρησμός» τον οποίο έδωσε το Μαντείο των Δελφών είναι πασίγνωστος. Είναι η απάντηση προς τον Ιουλιανό τον αποκληθέντα Παραβάτη που είχε στείλει τον γιατρό Οριβάσιο ν' αναζωογονήσει το Μαντείο. Τον «χρησμό» δεν το δίνει πια ο Φοίβος αλλά το ιερατείο. Λίγα είναι τα κείμενα, στην παγκόσμια φιλολογία, που ηχούν τόσο σπαρακτικά και σαν πένθιμο σήμαντρο σημαίνουν το τέλος ενός κόσμου.

Είπα και ελάλησα

Δεν έχω τίποτε άλλο να πω. Εγώ σας είπα τις αντιρρήσεις μου, τις επιφυλάξεις μου. Κοιψτέ το λαιμό σας. Συμπληρωνεται ... «και αμαρτιαν ουκ εχω»

Παρανοηση από το ευαγγελικο

Ιωάννης, 15:22 ει μη ηλθον και ελαλησα αυτοις αμαρτιαν ουκ ειχουσαν νυν δε προφασιν ουκ εχουσιν περι της αμαρτιας αυτων

άκουε πολλά, λάλει καιρία

το λαλήσαν διά των προφητών

από το Συμβολο της Πίστεως για το Αγ. Πνεύμα

μή σπεῦδε λαλῶν

Άλλα τα λαλούμενα κι' άλλα τα νοούμενα^{241.353}

Πβ. την ΝΕ παροιμία αλλά λει η θεια μου κι αλλά ακουν τ'αφτιά μου.

Λαλήσαμε

Τρελαθήκαμε πχ. Μας ήρθαν επανωτά πέντε λογαριασμοί και **λαλήσαμε!** Αντι του ομοιου «λωλαθήκαμε»

Λαλουμένη

Παθ. Μετ. Εν. του Λαλούμαι

Αλλά συνηθέστερο ομιλούμενη ενν. γλώσσα. Η γλώσσα που μιλιέται σήμερα.

Το ρήμα δεν συνηθίζεται πια αντί του μιλώ λέγεται όμως για τα κοκκόρια και άλλα πτηνά πχ. Κούκος, αηδόνι.

Πβλ. Λαλούν τ' αηδόνια και πλαντάζω

Ήταν πολύ σύνηθες σε φράσεις-κλισέ των Κυπριακών δημοτικών τραγουδιών πχ. «και πολοάται η ρήαινα και λέει και λαλεί της» (3 συνώνυμα σε μια φράση!)

Πβλ. «Το χιακόν γλωσσάριον ήτοι η εν Χίω *λαλουμένη* γλώσσα» από τον Χιώτη βυζαντινολόγο και αρχαιοδίφη Αλέξανδρο Πασπάτη

Άλαλος

Αυτός που δεν μπορεί να μιλήσει

Πχ. Άλαλα τα χείλη των άσεβῶν των μή προσκυνούντων την εικόνα σου την σεπτήν.

Μ. Παρακλητικός Κανών

Άναυδος

Αυδή η φωνή (Όμηρος, Ευριπίδης, Ησίοδος)

Επώνυμο

Αυδής Απόστολος : ηθοποιός, Γεννήθηκε στην Πάτρα το 1903. Σπούδασε για λίγο Θεολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και αμέσως μετά γράφτηκε στη Σχολή Δοκίμων. Τα εγκατέλειψε όλα και βγήκε στο θέατρο το 1929, φοιτώντας στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών.

Παράγωγα

απαυδήζω κυρλ. Σταματώ να μιλώ. Μεταφορικός αγανακτώ, βαριεστίζω, παραιτούμαι .

μιλώ

Δεν μιλιέμαι με τον Χ

Δεν έχω φιλικές σχέσεις με τον Χ ή δεν μιλιόμαστε

εγώ μιλάω και γω τ' ακούω.

μιλώ στα χαμένα κοπιάζω μιλώντας, δεν εισακούομαι ή δε με προσέχει κανείς ανάλογη: Μπενάκης –Βγαινάκης, από το ένα αυτί μπαινουν και από το άλλο βγαίνουν

τα μιλήσαμε ή τα 'χουμε μιλημένα.

συμφωνήσαμε μεταξύ μας, αφού τα συζητήσαμε
πβλ. τραγούδια

Έλα βρε Εγγλεζίτσα
να τα μιλήσουμε
γιατ' είδα στ' όνειρό μου
πως θα χωρίσουμε.

Δεν ξανακάνω φυλακή.
Με τον Καπετανάκη
που 'χει Ντούγκλας το μουστάκι
τα μιλήσαμε, τα συμφωνήσαμε

αναλογη ο,τι ειπαμε ή τα 'παμε ή όπως είπαμε.

μιλημένα τιμημένα,

για υπόσχεση τήρησης των όσων συμφωνήθηκαν
πβλ. Pacta sunt servanta.

Το πράμα μιλάει από μόνο του.

είναι ολοφάνερο, προφανές·

μιλάει ένα ρούχο επάνω του

είναι καλοραμμένο

μιλάει η πείρα.

για λόγια έμπειρου

μιλάει το κρασί

για λόγια μεθυσμένου

θα μιλήσουν τα όπλα

Δεν υπάρχει άλλη λύση από την ένοπλη σύγκρουση

ΥΠΟΓΛΩΣΣΙΟ #86 - ό μύλος, τό μήλο καί ή μιλιά

δε μιλιέται κάποιος

είναι σε κακή ψυχική κατάσταση

ελληνικά σου μιλάω

για αδυναμία ή άρνηση κάποιου να καταλάβει κάτι ·

μιλάει με το «σεις» και με το «σας».

με μεγάλη και, συνήθως, προσποιητή ευγένεια

μίλησε με την τύχη του.

για κάποιον που, από τυχαίους παράγοντες , πλούτισε ή πέτυχε κάτι άλλο.

αυτός δε μιλιέται

είναι αμερόληπτος.

αλλά και είναι πολύ στενοχωρημένος και δεν θέλει συζητήσεις.

άκου ή για δεσ ποιος μιλάει!

Για κάποιον που είτε λόγω της ηλικίας του ή του χαρακτήρα ή της συμπεριφοράς του δε δικαιούται να έχει συγκεκριμένη άποψη.

όποιος δέ μιλεί τον θάφτου

πρέπει να υπερασπιζόμαστε τα δίκαια μας^{241.184}

Αλλιώς μιλεί ο ξαρμάτωτος κι αλλιώς ο αρματωμένος

Πβλ. Μπριμαν: Από τα στόμα βγαίνει η δύναμη κι όχι από τα στόματα. ^{241.357}

Άλλοι χτυπούν και χαίρονται κι εγώ μιλώ και βλάπτω

Διακρίσεις στην απονομή δικαιοσύνης σε βάρος των αδυνάτων ^{241.366}

χυδαιότερη εις βάρος του κληρου

αλλοι γαμουν και λειτουργουν

και εγω φιλω και βλάφτει

Απ'οπου λείπει η κάρδια εκεί μιλάει γλώσσα

Όταν δεν υπάρχει θάρρος αρχίζουν οι μεγαλοστομίες ^{241.423}

Κι εγώ με τον αγά μιλώ

Γ'αυτους που επαίρονται για υψηλές γνωριμίες ^{241.714}

Όποιος δεν ξέρει να μιλεί δεν ξέρει να σωπαίνει

Η σιωπή είναι πολλές φορές πιο εύλογη ^{241.834}

ΥΠΟΓΛΩΣΣΙΟ #86 - ό μύλος, τό μήλο καί ή μιλιά

Σύντεκνε και αν ομιλούμε , συχνογύριζε την πίτα.

Η εργασία πρέπει να είναι απερίσπαστη ^{241.957}

Του μιλείς του νηστικού και σε τηράει στα χέρια

Ο ενδεής ενδιαφέρεται για τις πράξεις. ^{241.1016}

Άκουγε εκατό φορές και μίλα μια μονάχα

Κυριότερο είναι να αντιλήφθης την κατάσταση ^{241.1069}

Τα άσπρα μιλούν τ'άσπρα λάλουν και τ'άσπρα κουβεντιάζουν.

Το χρήμα είναι παντοδυναμο. ^{241.1490}
Για το ασπρο βλέπε [Νομίσματα](#)

Σου μιλώ και συ με κλάνεις

Δεν με προσέχεις! (Το κλάσιμο είναι δείγμα ανάγωγης αδιαφορίας) ^{241.1683}

Μήλον

Σημασία

Μήλον (α)

ο καρπός της μηλιάς. Εδώδιμος καρπός γνωστός από την αρχαιότητα.

υτό, καρπός του δέντρου μηλιά (επιστ.: Μηλέα η ρος, λατ. *Malus domestica*) της οικογένειας των ροειδών (*Rosaceae*). Είναι ένα από τα πιο διαδεδομένα κι ευρύτατα καλλιεργούμενα φρούτα. Το δέντρο είναι υλλοβόλο και φτάνει τα 5-12 μέτρα ύψος με φύλλα του έχουν ελλειψοειδές σχήμα και μυτερή άκρη. Ανθίζει την άνοιξη με άσπρα άνθη (ελαφρά ροζ στην αρχή), 2.5-3.5 cm σε διάμετρο, με πέντε πέταλα. Τα φρούτα ωριμάζουν το φθινόπωρο και συνήθως έχουν διάμετρο 5-9 cm (και σπάνια μέχρι και 15 cm). Η μηλιά ήταν γνωστή από τους προϊστορικούς χρόνους, τόσο σε άγρια όσο και σε καλλιεργούμενη μορφή. Η καταγωγή

της τοποθετείται στην περιοχή νότια του Καυκάσου. Το δέντρο καλλιεργείται από την αρχαιότητα στην Ασία και στην Ευρώπη. Η καλλιεργούμενη μηλιά αναφέρεται από το Θεόφραστο τον 3ο αι. π.Χ.. Το γένος *malus*, εκτός της κοινής μηλιάς, συμπεριλαμβάνει και άλλα είδη, μεταξύ των οποίων και τα ακόλουθα: *Malus baccata* (M. η ραγοφόρος), *Malus fusca* (M.η φαιά), *Malus orientalis* (M. η ανατολική), *Malus prunifolia* (M. η προυμνόφυλλος), *Malus rumila* (M. η νανοφυής), *Malus sylvestris* (M. η δασική), *Malus spectabilis* (M. η έκλαμπρος). Με την ανακάλυψη του νέου κόσμου και την εγκατάσταση αποίκων πολλές ευρωπαϊκές ποικιλίες μεταφέρθηκαν στην Αμερική.

Όμως είχε και δεύτερη σημασία στα αρχαία ελληνικά

μήλον (β)

τό, προβατο ή κατσικα, ή βοῦν ήέ τι μήλον Od.12.301 (cf. 299); μήλον, ζατρεφέων αϊγῶν ὅς τις φαίνηται ἄριστος 14.105; elsewhere. Hom. uses the pl. (to distinguish the gender, an Adj. is added, ἄρσενα μῆλα τραγια, wethers, Od.9.438; ἔνορχα μῆλα. Il.23.147) αρσενικα κριαρια η τραγοι, ἔνθα δὲ πολλὰ μῆλ', ὀϊές τε καὶ αἴγες, ἰαύεσκον Od.9.184; ὡς δὲ λέων μῆλοισιν . . ἐπελθῶν, αἴγεσιν ἢ ὀϊέσσι Il.10.485: γενικα μικρα βοσκήματα. βόες, βόες καὶ ἴφια μ. 9.406, cf. Hes.Op.786, 795, etc.; μ. καὶ βοῶν ἀγέλας Pi.P.4.148; μ. καὶ ποιμνας S.Aj.1061: abs., of sheep, ἄργυφα μ. Od.10.85; μῆλων εὐπόκοις νομεύμασιν A.Ag.1416; of Europa's bull, Simon.28; so μυκηθμοῖσι καὶ βρυχήμασιν . . μῆλων κοπαδιῶν, A.Fr. 158: generally, beasts, opp. men, γαῖαν ἀνθρώποισι καὶ εὐφρονα μῆλοισι Pi.O.7.63; esp. of sacrificial beasts, ib.80, A.Ag.1057, etc.; also of beasts of chase, S.Fr.1069:—Lyc.106 has metaplast.gen. pl. μῆλάτων. (Not found in Prose, exc. Hdt. ap. Sch.II.4.476. The Dor. form is μῆλον (not μάλον), Pi.P.4.148, 9.64, al.; also in pr. nn., Εὐμηλος IG 12(3).540 (Θηρα), etc.; Boeot. μεῖλον in Πισίμελος ib.7.3193.12 (Orchom., iii B.C.), etc.: cf. OIr. mīl '(small) animal', Dutch maal μοσχαρακι, μικρη αγελαδα.)

Παράγωγα

μηλωτή

τομάρι προβάτου μαζί με το μαλλί, φλοκάτη. Από την β σημασία του μήλου

*ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, **περιήλθον ἐν μηλωταῖς**, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς.*

ΠΑΥΛΟΣ – ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ 11:35-38.

καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἡλιοῦ, καὶ ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ **μηλωτῇ** αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη ὑπὸ σπήλαιον· καὶ ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνὴ καὶ εἶπε· τί σὺ ἐνταῦθα Ἡλιοῦ;*

ΠΑ-ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΙΙΙ 19:13

Ὁ μακαρία τῇ λήξει Ἡλίας Ἡλιοῦ, πρόεδρος τῆς ΕΔΑ καὶ ἐνδύμενος ευπρεπέστερον, δέν ἔχει οὐδεμίαν σχέσηιν, πλήν του ὀνόματος, μέ τόν Προφήτη Ἡλιοῦ.

Μηλίτης

Ο προερχόμενος από το μήλο . ενν. μηλίτης οίνος

Κρασί που γίνεται απ' το χυμό των μήλων, αφού φυσικά ο χυμός αυτός υποστεί ζύμωση. Ο χυμός παίρνεται με στύψιμο, που γίνεται με μεγάλη πίεση. Το κρασί αυτό δεν έχει μεγάλη ποσότητα αλκοόλ. έχει όμως κάπως ξινή γεύση. Οποσδήποτε η ποιότητά του δεν είναι σταθερή κι εξαρτάται απ' την ωριμότητα και τη ζάχαρη των καρπών και την καλή ζύμωση.

Υπάρχουν δύο είδη μηλίτη: ο αγνός, που έχει πραγματικά κατασκευαστεί από χυμούς μήλων ή και άλλων φρούτων κι ο αραιωμένος με νερό. Στην Ελλάδα δεν είναι πολύ γνωστός και δεν παρασκευάζεται σχεδόν καθόλου. Αντίθετα στις βόρειες ευρωπαϊκές αλλά και στις κεντροευρωπαϊκές χώρες είναι πολύ γνωστός κι έχει αρκετά μεγάλη κατανάλωση.

Φράσεις -Παροιμίες

Από το 2087 εκτός αν άλλως αναφέρεται

το μήλον της Έριδος

η αιτία του σκανδάλου

Εικόνα 1 Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΙΔΟΣ

The Judgement of Paris Giulio Romano 1499 - 1546 Sala di Troia Ducal Palace Mantua

Για να τιμήσει τους γάμους του Πηλέα με τη Θέτιδα, ο Δίας, οργάνωσε μια δεξίωση πάνω στον Όλυμπο. Κάλεσε όλους τους θεούς, τις θεές και τους ημιθέους εκτός από την Έριδα, τη θεά της διχόνοιας. Για εκδίκηση, η Έριδα πέταξε **ένα χρυσό μήλο** που έγραφε πάνω του τη λέξη «καλλίστη» (στη δοτική), δηλαδή «για την ομορφότερη», μέσα στη δεξίωση, προκαλώντας έτσι διένεξη ανάμεσα στις θεές για το ποια εννοούσε το μήλο.

Τελικώς κυρίως διεκδίκησαν το μήλο η Ήρα, η Αθηνά και η Αφροδίτη. Ζήτησαν από τον Δία να επιλέξει τη μία από αυτές. Ο Δίας, μη μπορώντας να αποφασίσει, επέλεξε τον Πάρι να κρίνει. Συνοδευόμενες από τον Ερμή, οι τρεις θεές πλησίασαν τον Πάρι καθώς έβοσκε τα βόδια του στο βουνό. Αμέσως προσπάθησαν να τον δωροδοκήσουν: Η Ήρα του προσέφερε πολιτική δύναμη για όλη την Ασία και πλούτη. Η Αθηνά, ικανότητα στη μάχη και σοφία. Η Αφροδίτη, τέλος, του προσέφερε την Ωραία Ελένη, την ομορφότερη γυναίκα πάνω στη Γη. Ο Πάρις επέλεξε την Αφροδίτη.

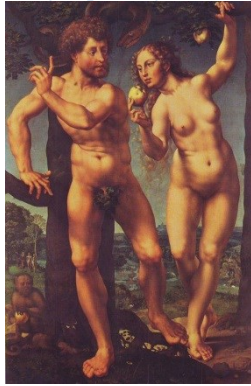
Αλλά η Ελένη ήταν ήδη παντρεμένη με τον βασιλιά Μενέλαο της Σπάρτης, οπότε ο Πάρις θα έπρεπε να την απαγάγει, όπως και έκανε. Σύμφωνα με μία εκδοχή, η Αφροδίτη ενεφύσησε έρωτα στην Ελένη για τον Πάρι, οπότε τον ακολούθησε με τη θέλησή της. Η εκστρατεία των Ελλήνων για να πάρουν πίσω την Ωραία Ελένη υπήρξε η αιτία του Τρωικού Πολέμου: Πράγματι, η Ελένη ήταν διάσημη για την ομορφιά της και είχε πολλούς μνηστήρες, τους γενναίους ευγενείς της Ελλάδας. Γι' αυτό, ακολουθώντας συμβουλή του Οδυσσέα, ο πατέρας της ο Τυνδάρεως έβαλε όλους τους μνηστήρες να ορκισθούν ότι θα υπερασπιζονταν τον μελλοντικό γάμο

της Ελένης, όποιος και αν ήταν ο σύζυγός της. Μόλις λοιπόν η Ελένη έφυγε με τον Πάρι στην Τροία, ο Μενέλαος υπενθύμισε αυτό τον όρκο.

Σάπιο μήλο,

για απόχρωση του μοβ

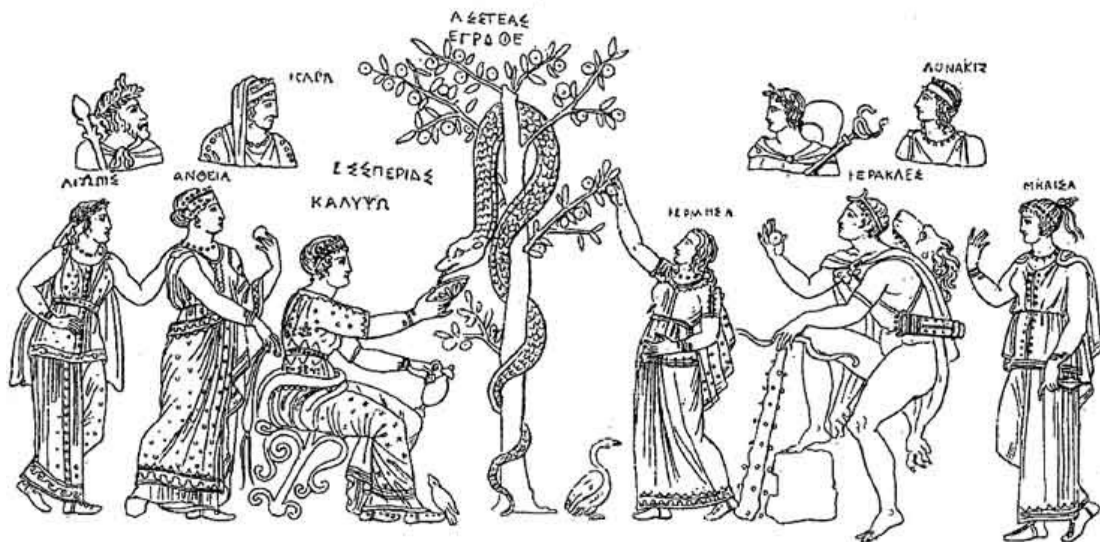
Το απαγορευμένο μήλο

ο απαγορευμένος καρπός του Παραδείσου.

Χωρίς όμως να υπάρχει η παραμικρή μνεία περί μηλιάς και μήλου στην Πάλαια Διαθήκη. Η παράδοση σε όλο τον κόσμο το θέλει να είναι ο απαγορευμένος καρπός και υπάρχουν άπειρα παραδείγματα σχετικών ζωγραφικών έργων.

Τα μήλα των εσπερίδων

Εγκυκλοπαιδικά

Η προέλευση των μήλων

Σύμφωνα με το Φερεκύδη, οι μηλιές που παρήγαγαν τους καρπούς αυτούς είχαν δοθεί από τη Γη στον Δία και την Ήρα σαν γαμήλιο δώρο. Η Ήρα φύτεψε τα δέντρα στον κήπο των θεών, ο οποίος βρισκόταν στη χώρα του Άτλαντα. Ο Άτλαντας βρισκόταν έξω από τον κήπο και σήκωνε στους ώμους του τον ουρανό, τιμωρία που του είχε επιβληθεί από το Δία. Οι κόρες του Άτλαντα έκλεβαν όμως τα μήλα, γ'αυτό και η Ήρα ανέθεσε τη φύλαξή τους στις νύμφες Εσπερίδες και στο Λάδωνα, δράκοντα με εκατό κεφάλια και γιο του Τυφώνα και της Έχιδνας.

Ο άθλος του Ηρακλή

Ο Ευρυσθέας ανέθεσε στον Ηρακλή να μεταβεί στον κήπο των Εσπερίδων και να του προσκομίσει (διάβαζε: «να κλέψει», Μυκηναϊκός πολιτισμός !) τα χρυσά μήλα. Στην πορεία του προς τον κήπο ο ήρωας αντιμετώπισε πολλές περιπέτειες. Σημαντικότερη από αυτές ήταν η απελευθέρωση του Προμηθέα από το βράχο στον οποίο ήταν δεμένος. Ο Ηρακλής απελευθέρωσε τον Προμηθέα και σκότωσε τον αετό που έτρωγε το συκώτι του, δίνοντας έτσι τέλος στο μαρτύριο του τιτάνα. Ο Προμηθέας συνόδευσε στη συνέχεια τον Ηρακλή στον κήπο των Εσπερίδων. Για το κυρίως μέρος του άθλου υπάρχουν τρεις διαφορετικές εκδοχές.

Σύμφωνα με την πρώτη και πλέον διαδεδομένη ο Ηρακλής ακολούθησε τη συμβουλή του Προμηθέα να μην μπει ο ίδιος στον κήπο. Συμφώνησε λοιπόν με τον Άτλαντα να κρατήσει για λίγο εκείνος το φορτίο του, μέχρι ο Άτλας να του φέρει τα χρυσά μήλα. Ο Άτλας συμφώνησε με την πρόταση αυτή. Επιστρέφοντας όμως από τον κήπο, αρνήθηκε να παραδώσει τους καρπούς στον Ηρακλή. Δήλωσε ότι θα πήγαινε ο ίδιος τα μήλα στον Ευρυσθέα και ότι θα άφηνε τον Ηρακλή στη θέση του για πάντα. Ο Ηρακλής επιστράτευσε τότε όλη του την ευστροφία για να μπορέσει να ξεφύγει από την αιώνια καταδίκη στην οποία τον έριξε ο Άτλαντας. Άφησε τον Άτλαντα να πιστέψει ότι αποδέχτηκε τη μοίρα του, του ζήτησε όμως πρώτα να κρατήσει για λίγο τον ουρανό προκειμένου να φτιάξει ένα μαξιλάρι για το κεφάλι του. Ο Άτλας δέχτηκε, ο Ηρακλής όμως δραπέτευσε παίρνοντας μαζί του και τα μήλα. Η δεύτερη εκδοχή φέρει τον Ηρακλή να πηγαίνει ο ίδιος στον κήπο, να φονεύει το Λάδωνα και να παίρνει τα μήλα, ενώ η τρίτη τις Εσπερίδες να παραδίδουν τα μήλα στον Ηρακλή με τη θέλησή τους, αφού πρώτα αποκοίμισαν το δράκοντα.

Όταν ο Ηρακλής έφτασε στις Μυκήνες παρέδωσε τα μήλα στον Ευρυσθέα. Εκείνος τα έδωσε πίσω στον ήρωα σαν δώρο. Ούτε ο Ηρακλής όμως κράτησε τα μήλα. Τα παρέδωσε στην Αθηνά, η οποία τα επέστρεψε στον κήπο των Εσπερίδων, καθώς εκεί ήταν η θέση στην οποία έπρεπε να βρίσκονται.

Εσπέρια ονόμαζαν οι παππούδες μας την Δυτική Ευρώπη.

Φράσεις -Παροιμίες

ένα μήλο την ημέρα το γιατρό τον κάνει πέρα (παρ.),

για τονιστεί η θρεπτική αξία του μήλου.

Πάντως το σκόρδο είναι αποτελεσματικότερο διότι κάνει πέρα ού μόνον τον ιατρόν αλλά καί τον συμβολαιογράφον, τον δικηγόρον, καί κάθε ελεύθερον έπαγγελματίαν.

Πλέον τα μήλα στο γιαλό πλέον κι οι καβαλίνες

Όσοι ανέρχονται δεν είναι πάντοτε αξιοί.^{241.901}

Το μήλο κάτω από την μηλιά θα πέσει

Το παιδί θα πάρει (τις συνήθειες) απ τους γονείς^{241.1516}

Το μηλο της κυρα-Θωδώρας

Η Ευφροσύνη αποστειλασα εν πασι τοις θέμασιν ηγαγε κόρας ευπρόσωπους προς το νυμφοστολησαι Θεόφιλον τον υιόν αυτής, άγαγοῦσα δε πάσας ταύτας έν τῷ παλατίῳ εἰς το λεγομενον Μαργαρίτου τρικλίνιον δέδωκε τῷ Θεοφίλῳ χρυσοῦν μῆλον, ειπούσα «εις ἦν αρεσθῆς, ἐπιδός τοῦτο αὐτῆ». Ἦν δε τις ἐξ ευγενῶν έν αὐτάῃς κόρη, ονόματι Εἰκασία, ωραιότατη πάνυ, ἦν ἰδών ο Θεοφίλος και υπεραγασθεις αὐτήν του κάλλους εψη «ὡς ἄρα διά γυναικός ἔρρη τα φαῦλα», η δε μετ' αἰδοῦς πως αντέφησεν "αλλά και δια γυναικός πηγάζει τα κρείττονα" ὁ δέ τῷ λόγῳ την καρδίαν πληγείς ταυτην μέν εἶασεν, Θεοδώρα δε το μῆλον ἔπεδωκεν, ουση εκ Παφλαγονων.

ΟΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΕΣ ΤΟΝ ΘΕΟΦΑΝΗ σ. 790

Και έτσι η μεν κυρά-Θωδωρα παντρεύτηκε το γιο της κυρά-Φροσύνης τον Κυρ-Θεόφιλο και έγινε αυτοκράτειρα η δε Εικασία, εικάζεται ότι κατέληξε σε μοναστήρι και [αποκειραμένη](#) έζησε εκεί φιλοσοφούσα. Το δίδαγμα : δεν κάνουμε την έξυπνη στους αυτοκράτορες.

ὡς ἄρα διά γυναικός ἔρρη τα φαῦλα =οι ανοησιες προερχονται από την γυναικα (την Ευα)

αλλά και δια γυναικός πηγάζει τα κρείττονα =από η γυναικα (Μαρια) πηγαζουντα καλύτερα (Ιησούς).

Στην κόκκινη μηλιά

Περίφραση που δηλώνει απόμακρο τόπο. Την χρησιμοποιούσαμε στις διάφορες μεγαλοιδεατικές διατυπώσεις, προφητείες κλπ. Εκεί θα στέλναμε τους Τούρκους. Κάπου στην απώτατη ανατολή.

Ελεγε η προφητεία

Καί θά μπῆ στήν Πόλη ἀπό ἀπο τή Χρυσόπορτα καί, κυνηγώντας μέ τα φουσσάτα του τους Τούρκους, θά τους διώξη ὡς τήν Κόκκινη Μηλιά...».

Ν. Πολίτου, ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ 1,22 αρ. 33

Το αστείο είναι ότι την ίδια φράση χρησιμοποιούσαν και οι Τούρκοιⁱⁱ.

Τοποθετούσαν όμως την κόκκινη μηλιά κάπου στην απώτατη Δύση . Εκεί ήθελαν να φθάσουν την Αυτοκρατορία τους. Εκεί που ήταν κάποια αλλά μήλα κατά την δική μας μυθολογία τα μήλα των εσπερίδωνⁱⁱⁱ.

Το μήλο του Αδάμ

Είναι ο απαγορευμένος καρπός που έφαγε ο Αδάμ, τη προτροπή της Εύας και του όφεως και που του κάθισε στο λαιμό. Έτσι δικαιολογείται το εξόγκωμα που έχουν στο λαιμό τους οι άνδρες.

Διότι εξ αιτίας αυτού (του μήλου) γεννιούνται τα παιδιά. Προηγουμένως οι πρωτόπλαστοι ήταν αθάνατοι. Μετά όμως πεθαίνουν και αφήνουν κληρονομία στα παιδιά τους, όλους εμάς, το προπατορικό αμάρτημα!

Για να ξεφορτωθούμε το αμάρτημα, πέρασαν πολλά χρόνια, διότι το αδίκημα να φας ένα μήλο δεν παραγράφεται. Αν φας το καταπέτασμα από τον Δημόσιο κορβανά παραγράφεται μέχρι να πεις κύμινο. Ούτε από το «μήλο του Αδάμ» μπορούν να απαλλαγούν οι άνδρες. Η μονή ριζική θεραπεία είναι η καρατόμηση. Βλ. καρμανιόλα . Ένας έντονος πονόλαιμος στην αρχή και μετά επέρχεται η οριστική θεραπεία.

Ποίηση

1

*μήλο μου κόκκινο ρόιδο βαμμένο
γιατί με μάρανες τον πικραμένο.*

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ

2

*Κι ύστερα, δέκα χρόνια, γιατρέ,
που τίποτα δεν έχω μες στα χέρια μου
να δώσω στο φτωχό λαό μου,
τίποτα πάρεξ ένα μήλο
Ένα κόκκινο μήλο
Την καρδιά μου.*

ΝΑΖΙΜ ΧΙΚΜΕΤ -- ΣΤΗΘΑΓΧΗ

3

*Τζ'επκιάσεν τ'ανικτάριν^{iv} της,τζαί στο σεντούτζιν^v πάει,
τζ'έβκαλεν τα παλλιά ρούχα, φόρησεν τα καλά της
π'αππέσσω βάλλει πλουμιστά,π'αππέζω γρουσαφένα^{vi},
τέλεια που πάνω έβαλεν τα μαρκαριταρένα,
καζάκκαν ολόγρουσην φορεί ,γρουσήν μαλαματένα [onenote:H](#)*

[Αροδαφνούσα&section-id={ED436D7E-B3CC-4D34-AA44-C611558F6927}&page-id={00EC7CEA-E721-4E93-88D0-C57B6A0A5652}&object-id={450,](#)

*ποδά κομμάτιν λασμαρίν, να μεν την πκιάνει ο ήλιος,
ποζιεί γρουσόν μήλον^{vii} κρατεί, τζαι παίζει το τζαί πάει,*

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΥΠΡΟΥ – Η ΑΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

4

*Ξενιτεμένο μου πουλί
εκεί στα ζένα που 'σαι
σου στέλνω μήλο σέπεται^{viii}
κυδώνι μαραγκιάζει^{ix}*

*Σου στέλνω και το δάκρυ μου
σ' ένα μικρό μαντίλι
το δάκρυ μου είναι καυτερό
και καίει το μαντίλι*

ΔΗΜΟΤΙΚΟ

5

*Ένα , δύο, τρία
Πήγα στην κυρία,
μου 'δωσε ένα μήλο,
μήλο δαγκωμένο,
το 'δωσα στην κόρη,
γέννησε 'να αγόρι,
το 'βγαλε Θανάση,
σκούπα και φαράσι.*

Σχολιο

Αν και πρόκειται για γελοίο και παιδαριώδες τραγουδάκι αξίζει να του δώσουμε λίγη σημασία:

Ένα, δυο, τρία =πάγκοινο σήμα εκκινήσεως ή καταλήξεως . (αλά ουν' αλά ντουε αλά τρε) .Συχνά στα παραμύθια λέμε «**μιά και δυό** τραβάει ο Κοντορεβιθούλης να βρει το δρόμο και ...»

Κυρία =η δασκάλα, αλλά και η μεγάλη Κυρία =η παναγία Notre Dame.

Το μήλο είναι **δαγκωμένο** ως εγγύηση ότι είναι βρώσιμων και όχι δηλητηριασμένο. (Λίγα τράβηξε ή Χιονάτη;)

Το μήλο είναι [ο απαγορευμένος καρπός που](#) έφαγε ο Αδάμ και είδαμε και πάθαμε!

Το όνομα Θανάσης (Αθανάσιος) εδόθη για να θυμίζει τον απολεσθέντα παράδεισον και την απολεσθείσα **αθανασία**.

Μετά την κυοφορία, τον τοκετό και την βάπτιση η κόρη αναλαμβάνει τον αληθή προορισμό της γυναικός επί της γης: **σκούπα και φαράσι**, ήγουν οικιακά.

Όπως όλα τα παιδικά τραγουδάκια εποχής είναι διδακτικότερα. Παρατηρήσατε πως διαφωτίζει τα παιδάκια για το πώς γεννιούνται τα μωρά; Για αυτό οι παιδόφιλοι δίνουν καραμέλες στα κοριτσάκια! Ακούσατε παιδόφιλο να δίνει μήλα; Όχι! Διότι κάθε κοριτσάκι γνωρίζει ότι μπορεί να γίνει έτσι στο **μηλητό** ανύπαντρη μητέρα!.

Μήλος

Η Μήλος είναι ηφαιστειακό νησί του Αιγαίου Πελάγους. Λέγεται ότι το όνομά του προέρχεται από τη 'μήλος' που σήμαινε 'πρόβατο'. Κατοικείται από τους προϊστορικούς χρόνους και έχει δώσει σημαντικό μεταλλευτικό πλούτο: οψιδιανό στους προϊστορικούς χρόνους, καολίνη και ποζολανό στους ιστορικούς χρόνους μέχρι τώρα και πρόσφατα μπεντονίτη, περλίτη. Το νησι έχει σχήμα πετάλου, υπάρχουν πολλές παραλίες και πολλά καταλύματα (ξενοδοχεία - ενοικιαζόμενα δωμάτια) που καθιστούν τη Μήλο τουριστικό πόλο. Το γνωστό άγαλμα της Αφροδίτης της Μήλου, το οποίο σήμερα βρίσκεται στο μουσείο του Λούβρου (Παρίσι) βρέθηκε στη Μήλο το 1820 ενώ το αντίγραφο βρίσκεται στο αρχαιολογικό μουσείο της Μήλου στην Πλάκα.

Έπωνυμα

- Μήλιος
- Μηλιώτης

Εικονες

Εικόνα 1 Η ΜΗΛΟΣ ΜΙΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Η Αφροδίτη της Μήλου

Εικόνα 2 -Η ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ

Η Αφροδίτη της Μήλου είναι ένα πολύ γνωστό μαρμάρινο άγαλμα, της ελληνιστικής εποχής, το οποίο βρέθηκε την άνοιξη του 1820 σε αγροτική περιοχή της Μήλου, σε θέση αρχαίου οικισμού, από έναν αγρότη που λεγόταν κατά πάσα πιθανότητα Θεόδωρος ή Γεώργιος Κεντρωτάς. Ο ίδιος, λόγω των πολλών πιέσεων που δέχτηκε (από Γάλλους αρχαιολόγους και διπλωμάτες, από τους Έλληνες προκρίτους του νησιού και από τον δραγουμάνο Μουρούζη που εκπροσωπούσε και την Υψηλή Πύλη, δηλαδή την κυβέρνηση των Οθωμανών) μάλλον δεν μπόρεσε να κερδίσει κάτι σημαντικό από το εύρημά του, αν και οι περισσότερες πηγές αναφέρουν ότι πήρε 400 γρόσια. Το άγαλμα, που βρέθηκε σε πάνω από 6 χωριστά κομμάτια, κατέληξε ένα χρόνο αργότερα στο Μουσείο του Λούβρου, όπου και εκτίθεται μέχρι σήμερα. Στο μουσείο της Μήλου υπάρχει ένα πιστό αντίγραφο του, το οποίο έστειλε αργότερα ως δωρεά το Λούβρο.

Το έργο πλάστηκε στα ταραγμένα ελληνιστικά χρόνια, κατά πάσα πιθανότητα από τον γλύπτη Αγήσανδρο ή ο Αλέξανδρο, γιο του Μηνίδα από την Αντιόχεια του Μαιάνδρου. Το μισό όνομά του αναφερόταν στη βάση του γλυπτού όπου απέμεινε χαραγμένη η φράση «...ΝΔΡΟΣ ΜΗΝΙΔΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΑΠΟ ΜΑΙΑΝΔΡΟΥ ΕΠΟΙΗΣΕ». Αυτή η επιγραφή που φαίνεται σε ένα σχέδιο της εποχής, χάθηκε γύρω στο 1825 ενώ το απόκτημα βρισκόταν στο Λούβρο και πολλοί πιστεύουν ότι την εξαφάνισαν οι τότε διευθυντές του για να μπορούν να υποστηρίξουν ότι ήταν έργο του Πραξιτέλη

Το πρώτο μήλο των μαθητών

Αναγνωστικό Α' Δημοτικού

Βιβλιογραφία

241

Τίτλος: 1864 ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΙΚΑ

Συγγραφέας :Ι. Αναγνωστοπούλου & Λ. Μπουσούνη-Γκέσουρα

Εκδότης:ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Έτος:2010

2087

Τίτλος: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ

Συγγραφέας: ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΝΤΟΣ

Εκδότης:ΤΟ ΒΗΜΑ

Έτος:2013

2015

Τίτλος: Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΜΑΣ

Συγγραφέας: ΤΑΣΟΣ ΒΟΥΡΝΑΣ - ΕΛΕΝΗ ΓΑΡΙΔΗ

Εκδότης:Α^{ΦΟΙ} ΤΟΛΙΔΗ

Έτος1979

2037

Τίτλος: Η ΚΟΚΚΙΝΗ ΜΗΛΙΑ – ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ

Συγγραφέας: ΚΩΣΤΑΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

Εκδότης:ΑΓΝΩΣΤΟΣ

Έτος:1979

Σημειώσεις

ⁱ Δεν είναι χέρι με την έννοια της λαβής, όπως ισχύει σε πολλά κουζινικά. Πχ. Χέρι της κατσαρόλας, του τηγανιού κλπ. Είναι συμπληρωματικό εξάρτημα.

ⁱⁱ Ακόμη και όταν τό κόκκινον μήλον άρχίζει να μετασηματίζεται και να εμφανίζεται εις τα έθιμα ένθρονισμοϋ των νέων Σουλτάνων, —έγινε δε τουτο κατά τον 16ον αιώνα, από του Σουλεϋμάν του Α' και εξής —, ακόμη και τότε δεν χάνει τον χαρακτήρα του ως παριστάνον τόπον πολύ μακρυνόν, υέχρι του όποιου εύχονται οι Τούρκοι να προελάσουν. Κατά το εθιμον εκείνο ως αναφέρει σχετικώς ο Ιστορικός Creasy¹, ο νέος Σουλτάνος εδέχετο ήδύποτον προσφερόμενον εν κυπέλλω υπό του αρχηγού των Γενιτσάρων, οστις με την σειράν του άπηύθυνεν έπειτα την εξής προς τον Σουλτάνον . ευχήν : «Καλήν άντάμωσιν εις το **Κόκκινον Μήλον** !»^{2037.15}

ⁱⁱⁱ Έκει, προς το μυθικόν εκείνο άκρον του γνωστού καί του αγνώστου κόσμου, εκεί που υπάοχουν τα χρυσά μήλα, διατ'ασσεται να μεταβή ό αρχαίος ήρωσ (ο Ηρακλής) . Εις τήν αυτήν άπωτάτην γήν, όπου κυριαρχει το κόκκινον μήλον, εκεί ένόμιζαν και οι Τούρκοι διτι θα έφθαναν. Εις ομοίαν άπωτάτην περιοχήν, δπου φυεται ή Κόκκινη Μηλιά, εκεί έπίστευαν καί οι Έλληνες διτι ήθελον απωθήσει τους Τούρκους,

^{iv} κλειδί

^v σεντούκι

^{vi} Αντι χρυσαφένια

^{vii} Βασιλικό συμβολο. Πρόκληση προς την ρήγαινα που η Αροδαφνουσα επισκέπτεται. Τό πρώτον συμπέρασμα του ό R. Dawkins δανείζεται από τον Hasluck ύποστηρίζοντα οτι το κόκκινον μήλον συμβολίζει τήν κυριαρχίαν επί του κόσμου. "Αφοϋ αναφέρει στίχους από το Chanson de Roland (stanza 29), δπου δ ανεψιός του Καρολομάγνου φέρει εις τόν θεϊον του εν κόκκινον μήλον «ως συμβολον των στεμμάτων δλων των βασιλέων», έπειτα ο R. Dawkins νομίζει διτι το κόκκινον μήλον ταυτίζεται μέ τήν σφαίραν, τήν παριστάνουσαν τήν ύδρόγειον, τήν δποιαν ως συμβολον παγκοσμίου εξουσίας εναποθέτουν και σήμερον ετι εις τ ας χείρας των "Αγγλων βασιλέων κατά τήν ένθρόνισιν αυτών. Συσχετίζει δε το κόκκινον μήλον τής τουρκικής παραδόσεως και μέ ύποκειμενικήν γνώμην, κατά τήν οποίαν τό μήλον, επειδή είναι στρονγυλον και συνεπώς δεν εχει οϋτε αρχήν οϋτε τέλος, δια τοϋτο και συμβολίζει τόν κόσμον δλόκληρον^{2037.14}.

^{viii} Σηπεται, σαπίζει.

^{ix} Μαραινεται [ελνστ. μαραγγι(άω) μεταπλ. -άζω με βάση το συνοπτ. θ. μαραγγιασ- (ορθογρ. απλοπ.)]